

Datum 2023-11-08

Ärendenummer SLK-2023-00667

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.ses.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer S2023/02226

Göteborgs Stads yttrande över remiss från socialdepartementet - Promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn

Göteborgs Stad delar flertalet av utredningens slutsatser och bedömer att de förslag som lämnas i betänkandet i huvudsak bör tillstyrkas. Förslagen är väl avvägda och ökar möjligheten att barn och unga kan ges rätt stöd i rätt tid samt bedöms stärka barnrättsperspektivet. Tidiga och ändamålsenliga insatser från samhällets sida kan hindra en negativ spiral och bidra till att barn får den hjälp och det stöd som de behöver.

Utökad anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att ett barn far illa samt obligatorisk återkoppling till anmälare

Vad avser förslaget om utökad anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att ett barn far illa samt förslaget om obligatorisk återkoppling till anmälare som omfattas av anmälningsskyldighet anser Göteborgs Stad att förslagen är väl avvägda och bör tillstyrkas. Göteborgs Stad delar utredningens bedömningar. Ett skriftligt förfarande för återkopplingen i enlighet med förslaget bedöms inte innebära en utökad tidsåtgång i förhållande till dagens hantering. Den nuvarande ordningen innebär i vissa ärenden att det är svårt för socialtjänsten att veta till vem hos den anmälande myndigheten återkopplingen ska lämnas och att det många gånger är svårt att komma i kontakt med rätt person, vilket är tidskrävande. Kravet på att de anmälande myndigheterna behöver ha egna rutiner för hur återkopplingen från socialnämnden omhändertas internt underlättar för socialtjänstens medarbetare. Det är positivt att Socialstyrelsen åläggs ansvar att ta fram ett nationellt stöd för hur informationsöverföringen ska gå till i praktiken för att skapa enhetlighet förebygga onödig administration. Göteborgs Stad vill dock framhålla att det är viktigt att verksamhetsföreträdare får lämna synpunkter vid utformningen av Socialstyrelsens digitala blankett.

Utökade möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren

Förslaget gällande utökade möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren bedöms vara väl avvägt och Göteborgs Stad anser att förslaget bör tillstyrkas. Även om en utredning bör anpassas till varje situation och att mer information än nödvändigt inte bör inhämtas bedömer utredningen att det finns behov av att viss grundläggande information inhämtas i samtliga utredningar avseende barns behov av skydd eller stöd. Uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren är exempel på sådan information. Detta då de uppgifter som finns i dessa register är sådana att de kan bidra till att bekräfta, stärka alternativt dämpa en reell eller påtaglig oro för ett barn. Information som finns i misstanke- och belastningsregistren kan därmed, oavsett dess innehåll, få betydelse i samtliga ärenden. Göteborgs Stad delar denna bedömning. Att inhämtande av uppgifterna enligt huvudregeln ska göras innebär därtill att utredningar rörande barns behov av skydd och stöd sker på ett likartat sätt och att de personer som ingår i utredningarna behandlas mer lika än idag, vilket bedöms stärka skyddet för barnen. Däremot anser Göteborgs Stad att det finns behov av klargöranden vad avser de situationer där det anses vara obehövt att inhämta utdrag ur dessa register. De klargöranden som framgår av utredningen bedöms vara av mycket skiftande karaktär. Det kan anses obehövt för att socialnämnden redan har tillgång till uppgifterna, till att det är obehövt utifrån vad ärendet rör och då omnämns exempel som att vårdnadshavarna avlidit eller att en familj kan komma att vråkas. Enligt Göteborgs Stad är det dock stor skillnad på att redan ha uppgifterna tillgängliga och att göra en bedömning av nödvändigheten utifrån vad ärendet rör. Ett barn som riskerar att bli hemlöst är i en utsatt situation och det framgår inte varför det då jämfört med i ett annat fall skulle vara obehövt att inhämta information om personerna som barnet bor tillsammans med. Även om är viktigt att kunna göra avvägningar, syftar huvudregeln till att inhämta grundläggande information för att skydda och hjälpa ett barn. Det behövs därför ytterligare vägledning för tillämpningen avseende när det kan anses obehövt att inhämta utdragen för att inte riskera att ändamålet med bestämmelsen – inhämtande av grundläggande information för att kunna skydda och hjälpa ett barn – går om intet och barns behov utifrån kriminalitet inte uppmärksammas.

Att göra anmälningar som inte lett till utredning sökbara

Vad avser förslaget att göra anmälningar som inte lett till utredning sökbara har Göteborgs Stad tidigare bedömt att det finns behov av att göra dem sökbara i yttrande över Socialstyrelsens rapport, Att göra anmälningar som gäller barn sökbara. Göteborgs Stad har ansett att förslaget innebär fördelar för barns och familjers personliga integritet, då socialnämnderna kommer kunna söka efter anmälan och förhandsbedömningen på ett träffsäkert sätt, kommunstyrelsen 2020-12-16 § 1104. Denna bedömning kvarstår. Göteborgs Stad anser att nuvarande utrednings förslag till hantering

förenklar hanteringen av anmälningar i stort samtidigt som sökbarheten möjliggörs på ett mer ändamålsenligt sätt jämfört med det förslag som presenterades i Socialstyrelsens rapport. Att all dokumentation kring ett barn samlas i en akt, bedöms såväl vara en mer rättssäker som en mer effektiv hantering jämfört med nuvarande hantering där uppgifterna tillförs ett särskilt register, i den så kallade kronologiska pärmen. Uppgifterna i kronologiska pärmen bedöms vara tillgängliga på ett mer omedelbart sätt än vad som är fallet med uppgifter i en personakt. Registren lämnar upplysningar om den enskilde utan att samtidigt kunna ge en fullständig och objektiv beskrivning av den enskildes förhållanden. Registren har därför ansetts framstå som särskilt känsliga från integritetssynpunkt. Därtill kommer att de är mer lättillgängliga och används av ett långt större antal tjänstepersoner vid socialförvaltningen än vad som är fallet med den enskilda personakten.

Informationsdelning mellan myndigheter inom socialtjänsten i brottsförebyggande syfte

Göteborgs Stad anser i likhet med utredningen att det finns behov av att i brottsförebyggande syfte utbyta information mellan myndigheter. Inte minst berör det utbytet av information med polis och skola. Utredningens förslag omfattar dock inte informationsutbyte i dessa fall utan enbart mellan socialnämnder.

Utredningen belyser att information om barn som riskerar att begå eller utsättas för brott redan idag kan lämnas inom ramen för en orosanmälan, men menar att samtliga situationer där ett informationsutbyte kan anses nödvändigt inte omfattas av nuvarande bestämmelse. I utredningen ges exempel på i vilka situationer en informationsöverföring kan vara aktuell; när ett barn tillfälligt vistas i en annan kommun och när ett barn byter bosättningskommun.

Enligt Göteborgs Stads bedömning beskrivs inga sådana situationer där den nya bestämmelsen är tillämplig utan att befintliga möjligheter att bryta sekretessen inte samtidigt gäller. Om det är ett barn som kommunen själva är ansvarig för som bosättningskommun har kommunen möjlighet att agera utifrån oro för barnet och inom ramen för en utredning lämna information för att kunna få hjälp från den andra kommunens socialtjänst. Om barnet bytt bosättningskommun och det finns information om att det kommer att begå eller utsättas för brott i den nya kommunen borde det leda till att en orosanmälan görs. Det framstår som oklart för Göteborgs Stad varför en orosanmälan inte ska göras i dessa fall, när barn riskerar att begå eller riskerar att utsättas för brott.

Dessutom beskriver utredningen att den information som lämnas med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen ska dokumenteras i en barnakt hos den mottagande nämnden. Finns inte redan en sådan akt ska informationen,

på samma sätt som föreslås vid en orosanmälan, leda till att det skapas en sådan utifrån den inkomna informationen. Enligt Göteborgs Stads bedömning leder denna hantering till att uppgifterna kommer att behandlas på samma sätt som vid en orosanmälan, men utan att följa den reglerade ordningen för hur en sådan ska hanteras.

Utredningen ger inga exempel på vilka åtgärder som kan vidtas i den mottagande kommunen med anledning av den lämnade informationen om ett barn genom den sekretessbrytande bestämmelsen. Det har övervägts om det behövs en närmare ansvarsfördelning mellan kommunerna när uppgifterna lämnas, men detta har inte ansetts behövas utifrån att det måste antas att det ligger i alla kommuners intresse att brott inte begås i den egna kommunen. Den kommun som får informationen kommer enligt utredningen att kunna och vilja vidta åtgärder för att förhindra den brottsliga verksamheten, oavsett om något direkt ansvar inte kan utläsas av 2 a kap. SoL. Även om kommunen vill motverka brottslig verksamhet behöver det enligt Göteborgs Stad också finnas ett tydligt ansvar i förhållande till det barn informationen avser och vilka åtgärder som kan göras för att undvika att det riskerar att fara illa genom brottslig verksamhet. För att bestämmelsen ska kunna tillämpas krävs ett förtydligande av i vilka situationer den nya bestämmelsen om informationsutbyte ska användas och framför allt hur socialnämnderna ska kunna agera utifrån inkommen information. Om det inte går att vidta åtgärder hos mottagande socialnämnd med anledning av den information som delas kommer bestämmelsen inte leda till att stärka skyddet för barn, utan medföra en osäkerhet avseende hur den sekretessbrytande bestämmelsen förhåller sig till skyldigheten att göra en orosanmälan för ett barn som riskerar att begå eller utsättas för brott.

Socialnämndernas inhämtade av uppgifter vid vårdnad, boende och umgänge

Avseende förslaget om socialnämndernas möjlighet att inhämta uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge delar Göteborgs Stad utredningens bedömning och bedömer att förslaget bör tillstyrkas. Göteborgs Stad vill dock i sammanhanget framhålla att även uppgiftsskyldighet för hälso- och sjukvård bör utredas i särskild ordning då detta inte omfattats av nu aktuell utredning. Att det ska kunna gå att begränsa partsinsynen i mål om vårdnad, boende och umgänge för att undvika att på sådant sätt riskera att röja var personer som har skyddade uppgifter befinner sig bedöms positivt och som ett led i arbetet att kunna stärka framför allt barnens rätt till skydd i en utsatt situation.

Kostnader för genomförandet av förslagen

Förslaget att fler myndigheter och aktörer ska vara anmälningsskyldiga vid kännedom om eller misstanke att barn far illa innebär en kostnad för kommunsektorn som enligt utredningen bör finansieras. Göteborg Stad delar denna bedömning men anser att beräkningen av kommunernas kostnader

underskattats. Tidsåtgången vad avser en förhandsbedömning är i utredningen alltför lågt beräknad och behöver justeras. Inom ramen för en förhandsbedömning kan socialnämnden behöva ta del av och bedöma det som tidigare är känt om barnet inom den egna nämnden, ta kontakt med barnet, vårdnadshavarna och den som gjort anmälan samt erbjuda och genomföra så kallade anmälningsmöten där barnet, vårdnadshavare och den som gjort anmälan deltar. Förhandsbedömningen ska också dokumenteras. Att som i utredningen utgå från att en förhandsbedömning i snitt enbart omfattar en timmes arbete bedöms inte vara tillräckligt. I kostnadsberäkningen av förslaget berörs inte de ökade kostnader som kommunerna kommer att få för det ökade antalet insatser som kommer att bli en konsekvens av förslaget. Denna del av arbetet måste kostnadsberäknas och omhändertas i den fortsatta utredningsprocessen.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 1 november 2023 (bilaga A).

Göteborg den 8 november 2023
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande angående – remiss från socialdepartementet - Promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn

Gängkriminaliteten breder ut sig i det svenska samhället. Grova brott och våldsdåd begås av barn som enkelt låter sig manipuleras och rekryteras. Drogförsäljningen etableras och kryper ner i åldrar. Det är positivt och viktigt att den nya regeringen tar fram nya träffsäkra lagförslag och utredningar som stärker socialtjänstens arbete i ett mycket akut läge. Nya verktyg och ett starkare regelverk behövs för att kunna möta en allt råare verklighet. Sverigedemokraterna delar utredningens slutsatser och bedömer att de förslag som lämnas i betänkandet i huvudsak bör tillstyrkas. Vi ser mycket positivt på förslaget att alla anmälningar om barn ska bli digitalt sökbara.

Anmälningsskyldighet ger goda förutsättningar att på ett mer effektivt sätt fånga upp situationer som socialtjänsten bör uppmärksammas på.

Anmälningsskyldighet kan föra med sig ett rättsligt ansvar om den skyldigheten inte fullgörs. God vägledning i syfte att underlätta vid en bedömning om en orosanmälan ska göras kommer därför bli viktigt i dessa sammanhang.